

DE DWERGJES VAN TUIL

PAUL BIEGEL

De dwergjes van Tuil

de BIEGEL BIBLIOTHEEK

HOLLAND – LEMNISCAAT

GEÏLLUSTREERD
DOOR MIES VAN HOUT

Tweede druk, 2011

Voor het eerst verschenen in 1976 bij Uitgeverij Holland

Dit is een gezamenlijke uitgave van de uitgeverijen Holland en Lemniscaat

tekst © erven Paul Biegel

tekeningen © Mies van Hout 2008

Publicatierechten: Uitgeverij Holland / Lemniscaat

ISBN 978 90 477 5003 1

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Omslagillustratie Mies van Hout

Drukwerk Wilco, Amesfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig milieuverontreinigend transport is vermeden.

www.paul-biegel.com

1 HOE DE HONING WERD VERDEELD

De dwergjes van Tuil woonden op de hei. Het waren er niet twee of vijf, maar wel honderd, een heel dwergenvolk bij elkaar.

Als de hei bloeide riepen ze: ‘paars, paars, mooi paars!’ en ze knepen de honing uit de paarse bloemetjes, want de dwergjes van Tuil waren dol op honing.

Maar op een dag kwam er een zwerm bijen aanvliegen. Een grote, bruin-gele wolk, die zoemde als een motor en die zoemend aan de tak van een knoestige dennenboom bleef hangen.

‘Wat is dat, wat is dat?’ vroeg Kleine Pier van Tuil. Hij was de jongste en vroeg alles twee keer.

‘Dat zijn bijen, dat zijn bijen,’ antwoordde Kromme Dieder van Tuil. Hij antwoordde twee keer, want hij hield van plagen.

‘Nou krijgen we gedonder,’ zei Kromme Dieder.

En zo was het.

De knoestige dennenboom was hol vanbinnen, en een holle boom is een mooi huis voor bijen.

‘Zoem!’ riepen de bijen, en ze kropen naar binnen en begonnen kamertjes te bouwen, kleine keurige

kamertjes van was, zo glad als een kaars. Kamertjes voor de kinderen, en kamertjes om honing in te bewaren, en helemaal onderin een paleis voor de koningin. Want elk bijenvolk heeft een koningin.

Toen de bijenstad klaar was, begon de ellende. Want nu woonden er twee volkjes op de hei, die allebei dol waren op honing: de dwergjes van Tuil en het bijenvolk van koningin Zwoe.

‘Weg jij! Weg jij! Weg jij!’ riepen de dwergjes de volgende ochtend. ‘De hei is van ons, de bloemetjes zijn van ons, de honing is van ons.’

Ze schreeuwden het tegen de bijen. Maar er waren zoveel bijen, wel duizend, en die kropen over de paarse bloemetjes en haalden met hun lange tongen de honing eruit.

‘Wat moeten we doen, wat moeten we doen?’ riep Kleine Pier van Tuil. Hij was bang voor de bijen.

‘Wegjagen!’ riep Kromme Dieder. Hij deed kssjt kssjt!

tegen de bijen, maar dat hielp niets. Hij maakte een speer van een dennennaald, maar de bijen lieten hun scherpe prik-angels zien. Kromme Dieder schreeuwde met tien andere dwergen van Tuil dat ze moesten ophoepelen. Maar de bijen deden alleen maar zoemm, en gingen rustig door met honing uit de paarse bloemetjes opzuigen.

’s Avonds hielden de dwergjes raad. Ze zaten bij elkaar in de kuil van grijs zand, en de maan was hun lamp.

‘We moeten oorlog voeren!’ schreeuwde Zwing. ‘Met speren en pijlen en zwaarden.’

Zwing was de sterkste dwerg van Tuil.

‘Niks daarvan!’ schreeuwde Slem. ‘Bijen hebben angels, en die zijn heel gevaarlijk. Ze zullen ons doodprikken.’

Slem was de zwakste dwerg van Tuil.

‘We moeten niet zo schreeuwen,’ zei Tiriaan, ‘we moeten denken. En als ik denk, dan denk ik dat wij geen oorlog willen, maar alleen honing. En ik denk dat de bijen ook geen oorlog willen, maar alleen honing. We moeten de honing verdelen.’

Tiriaan was de beste prater van de dwergjes van Tuil.

‘Verdelen? Hoe dan, hoe dan?’ vroeg Kleine Pier. Hij dacht dat het een domme vraag was, maar niemand wist het antwoord. Niemand wist hoe.

‘Ik zal denken,’ zei Tiriaan.

De dwergen van Tuil gingen slapen, ieder onder zijn eigen heistruik. De krekels tsjirpten een slaapliedje en de maan was het nachtlucht.

Kleine Pier kon niet slapen; hij lag te denken. Hij deed zelfs zijn muts af, om nog beter te kunnen denken. Hoe, hoe, hoe?

Maar de zon kwam op en Kleine Pier had niets bedacht, en de bijen kwamen en Kleine Pier verstopte zich diep onder zijn struik. Hij durfde zelfs zijn muts niet meer te pakken, want die hing keurig aan een tak, en daar zat het vol bijen.

‘Zoemm,’ zeiden de bijen en nooit iets anders.

Ze kunnen niet praten, dacht Kleine Pier, misschien kunnen ze ook niet eens denken.

Pas in de namiddag, toen de bijen weg waren, durfde Kleine Pier tevoorschijn te komen.

Hij pakte zijn muts.

‘Hee,’ mompelde Kleine Pier.

Er zaten paarse bloemetjes waar zijn muts had gehangen, paarse bloemetjes vol honing, want geen enkele bij had onder de muts gekeken.

’s Avonds, in de kuil, vertelde Kleine Pier dat aan de anderen.

De volgende dag hingen er honderd dwergenmutsen én honderd zondagse dwergenmutsen in de heistruiken.

De bijen zeiden alleen maar zoemm en haalden honing uit de bloemetjes zonder mutsen.

De dwergjes van Tuil riepen hoera, en knepen 's avonds de honing uit de bloemetjes die onder hun mutsen hadden gezeten.

Dankzij Kleine Pier van Tuil, de jongste.

2 WAT KLEINE PIER BELEEFDE IN DE BIJENSTAD

De honing die de dwergjes elk najaar uit de paarse heibloemetjes knepen, was bedoeld voor de winter. De dwergjes aten het niet meteen op; ze stopten de honing in bewaarpotten, en likten alleen hun vingers af om alvast te proeven.

Maar nu het bijenvolk op de hei was komen wonen, duizenden bijen, die ook honing uit de paarse bloemetjes haalden, nu kregen de dwergjes voor deze winter niet genoeg volle potjes.

‘Vreselijk,’ riepen ze. ‘Vreselijk, wat moeten we doen?’

Ze hadden *wel* zeven aardappels en twaalf wortels. Die haalden ze elke zomer van het Land Verderop. Met hun dwergenkar trokken ze erheen, groeven een dikke aardappel uit de grond, laadden hem op de kar en reden ermee terug. Heen en weer, heen en weer, telkens met één aardappel of met twee wortels. Dagenlang waren ze daarmee bezig.

Ook voor de winter.

Maar zonder honing vonden de dwergjes het niet lekker.

‘Ik krijg het niet door m’n keel,’ klaagde Kromme Dieder. ‘Het glijdt niet zonder honing.’

‘Het glijdt wel met spuug,’ zei Zwing van Tuil.

Ze deden heel zuinig met de honing, maar midden in de winter was het laatste potje op. Helemaal leeg. Als je je tong erin stak, proefde je alleen maar glas.

Misschien staat er nog ergens een bloemetje op de hei, dacht Kleine Pier van Tuil. Eén bloemetje...

Hij trok zijn bontjasje aan, nam een leeg potje, en ging op zoek.

De wind was koud en de hei was dor als een oude bezem; het snerpte en knerpte om hem heen, maar Kleine Pier van Tuil liep dapper voort.

Eén bloemetje maar, dacht hij steeds, maar zijn ogen traanden van de wind en hij zag bijna niets.

Zo kwam het dat hij ineens voor de holle dennenboom stond. De holle dennenboom waar het bijenvolk van koningin Zwoe woonde.

Wacht eens, dacht Kleine Pier, de bijen hebben vast nog wel honing. Als ik nu gewoon aanklop en een beetje honing vraag? Daar zullen ze niet boos van worden.

Er was nergens een deur, hij klopte gewoon tegen de ruwe stam, maar dat hielp niets.

Toen klom Kleine Pier naar boven, langs de ruwe stam, dat ging best, en waarachtig daar vond hij een holletje waardoor hij naar binnen kon.

‘Hoe-oit!’ riep Kleine Pier van Tuil. ‘Hoe-oit, is daar iemand?’

Het galmde een beetje in de boom, daarna bleef het doodstil.

Het dwergje klom naar binnen en wachtte tot zijn ogen aan het donker gewend waren.

Toen zag hij de bijenstad. Rijen en rijen kamertjes, keurig recht en glad van was, het leek een flatgebouw met duizend verdiepingen, en helemaal onderin scheen een lichtje.

Misschien is daar iemand, dacht Kleine Pier, en hij liet zich naar beneden glijden. Met een plof kwam hij neer, vlak voor een poort waar het licht uit kwam.

Maar daar stonden twee bijen op wacht, die overeind schrokken en hun scherpe angels naar voren staken. ‘Zoemm!’ deden ze boos.

‘O help!’ zei Kleine Pier. ‘O help, ik heb niks gedaan. Ik wou alleen maar wat honing, wat honing.’

‘Zoemm!’ deden de bijen weer. Ze pakten het dwergje beet en sleurden hem naar binnen, door de poort, in een grote zaal, door een lange gang, een trap naar beneden, weer een zaal, alles van harde gladde was. Kleine Piers voetjes glisten en gleden over de vloer terwijl de bijen hem voortsleurden.

Waarom ben ik zo stom geweest, dacht hij, zo stom? Bijen kunnen niet praten. Ze denken dat ik kom stelen. Maar op dat ogenblik hoorde Kleine Pier een stem, die zei: ‘Wat kom je hier doen, m’n dwergje?’

Kleine Pier keek op. Hij stond in een mooie kamer, het rook er vreemd, en vlak voor hem lag een enorme dikke bij.

Het was koningin Zwoe.

‘Ik, ik, ik,’ stamelde Kleine Pier. ‘We, we, we hebben geen honing meer. En ik wou vragen of u misschien nog wat hebt. Ik bedoel wat honing.’

Koningin Zwoe bekeek het bevende dwergje van top tot teen. ‘Jij bent zeker de dapperste dwerg van je hele volk?’ vroeg ze.

‘O nee mevrouw, nee, nee,’ zei kleine Pier.

‘Weet je dan niet hoe gevaarlijk het is om zomaar een bijenstad binnen te gaan?’ vroeg koningin Zwoe.

‘Ik heb er niet bij gedacht,’ zei Kleine Pier bibberend. ‘Ik denk eigenlijk nooit, ziet u. Bijna nooit.’

‘Zo! Maar je dacht wel aan honing?’ vroeg de koningin.

‘Ja,’ zei Kleine Pier, ‘maar honing in een bloemetje. Ik zocht eigenlijk een bloemetje.’

De dikke koningin schokte van het lachen.

‘Bloemetjes in de winter,’ riep ze. ‘Jij bent niet goed wijs.’

‘Nee mevrouw,’ zei Kleine Pier zacht en hij boog zijn hoofd. Hij nam ook zijn muts af, en dat vond koningin Zwoe erg beleefd.

‘Zoemm,’ zei ze plotseling tegen de twee bijen.

Kleine Pier dacht dat er iets vreselijks ging gebeuren, maar de bijen pakte alleen maar zijn lege potje, schuifelden ermee weg en kwamen even later weer terug. Met het potje vol honing.

‘Voor een dappere en beleefde dwerg,’ zei koningin Zwoe. ‘En als het op is, kom je maar terug.’

‘O,’ riep Kleine Pier, ‘dank u, dank u, dank u.’ Hij hield niet op dank u te zeggen, hij riep het nog op de trap.

Maar toen hij terug was op de hei, riep hij zijn makkers. Hij liet de honing zien en vertelde het hele verhaal.

‘Kleine Pier,’ riepen ze. ‘Jij bent de dapperste dwerg van ons hele volk!’ En alle dwergjes van Tuil dansten om hem heen, want ze waren zo blij met de honing...

3 HET MIDWINTERFEEST

De dwergjes van Tuil leefden 's winters onder de grond. Midden op de hei waar ze woonden, lag een grote molshoop, en als het koud werd, kropen de dwergjes daar naar binnen.

Zwing van Tuil liep voorop, met de lamp, want ze moesten door een donkere gang, en de andere negenennegentig dwergjes van Tuil kwamen achter hem aan. Het leek wel een kronkelslang van kleine mannetjes, want de gang zat vol bochten.

Kleine Pier van Tuil was de laatste. Hij keek altijd even om vóór ze de molshoop binnengingen. 'Dag hei,' zei hij dan. 'Tot het voorjaar, hei.'

Diep onder de grond lag een hol; daar hadden de dwergjes een kamer van gemaakt. Ze aten er en ze sliepen er; veel meer deden ze niet in de winter. Behalve één keer feestvieren. Het midwinterfeest. En het mooiste van het midwinterfeest was het vuur.

Kleine Pier van Tuil mocht mee om dorre heitakken te verzamelen. Want die branden goed en geven weinig rook.

'Trek je bontjas aan,' zei Tiriaan van Tuil, 'want het is koud buiten.'

'En pas op voor de kraaien,' zei Slem van Tuil, 'want die denken dat je een muis bent. En kraaien zijn dol op muizen.'

Kromme Dieder van Tuil ging ook mee; hij kon de grootste takkenbos dragen.

Het had gesneeuwd op de hei: overal lagen witte plekken, want de wind had de sneeuw in hopen bij elkaar geveegd.

'Ieder een andere kant op,' zei Tiriaan, 'maar ga niet te ver.'

Kleine Pier ging naar links.

Dorre takken, dorre takken, dorre takken, zei hij steeds in zichzelf. Hij zocht onder elke heistruik, hij zocht zelfs onder de sneeuw-hopen, maar dat was erg koud. Zijn handen werden vuurrood. Af en toe keek Kleine Pier naar de lucht om te zien of er geen

zwarte kraaien vlogen. Hij zag niks, maar even later hoorde hij gekras in de verte, en daar kwamen drie van die zwartjannen met flappende vleugels aanzetten.

Help, dacht Kleine Pier, wat moet ik doen?

Kraaien vliegen snel, ze hebben scherpe ogen en Kleine Pier had geen tijd meer om terug te hollen naar de molshoop.

Ik moet me verstoppen, dacht hij, en met een sprong dook hij in een sneeuwhoop. Hij groef er zich helemaal in, tot zelfs zijn voeten niet meer te zien waren.

Koud koud koud, bibberde Kleine Pier.

Maar, dacht hij, beter koud dan door een kraai gepakt.

Hij groef zelfs nog wat dieper in de sneeuw, en daar voelde hij iets vreemds. Iets harigs, iets draderigs, het was geen tak, maar misschien zou het ook goed branden. Kleine Pier wachtte een hele tijd, hij werd haast stijf van de kou, toen draaide hij zich om en gluurde naar buiten. Geen kraai te zien, geen gekras te horen. Hij trok het draderige ding uit de sneeuw en holde ermee terug naar de molshoop.

‘Wat heb je daar nou?’ vroeg Slem van Tuil. ‘Een beest?’

‘Nee,’ zei Kleine Pier, ‘geen beest.’

‘Zeker iets van mensen,’ zei Tiriaan van Tuil. ‘Kon je niks beters vinden? Dat rare ding brandt vast niet. Daar hebben we niks aan.’

‘Ik was bang voor de kraaien,’ zei Kleine Pier.

‘Wij ook,’ zei Kromme Dieder, ‘maar we hebben toch brandhout verzameld.’ Kromme Dieder droeg een grote bos dorre takken op zijn rug.

Ze gingen naar binnen, met hun takken. Kleine Pier liep achteraan. Met zijn rare ding, want hij dacht: misschien brandt het toch wel. Midden in de kamer werd het vuur gemaakt. De heitakken knet-terden lekker en de vlammen maakten dansende dwergenschadu-wen tegen de muur. Het werd een fijn midwinterfeest met ge-roosterde stukken aardappel, gebakken blokjes oranje wortel, en honing honing honing. De hele pot die ze van de bijenkoningin hadden gekregen aten ze leeg.

Toen pakte Kleine Pier zijn rare draderige ding om het op het vuur te gooien. Maar hij moest hoesten van de rook.

‘Ho! Stop!’ riep Ate van Tuil. Ate was de oudste dwerg van de dwergjes van Tuil. ‘Dat moet je niet verbranden,’ zei hij. ‘Dat is een cocon.’

‘Wat?’ vroeg Kleine Pier. ‘Wat zegt u, oude Ate?’

‘Een cocon is het,’ zei Ate. ‘Daar komt een vlinder uit als het voorjaar is.’

‘O,’ zei Kleine Pier, ‘dat wist ik niet. Ik heb het gevonden in plaats van dorre takken.’

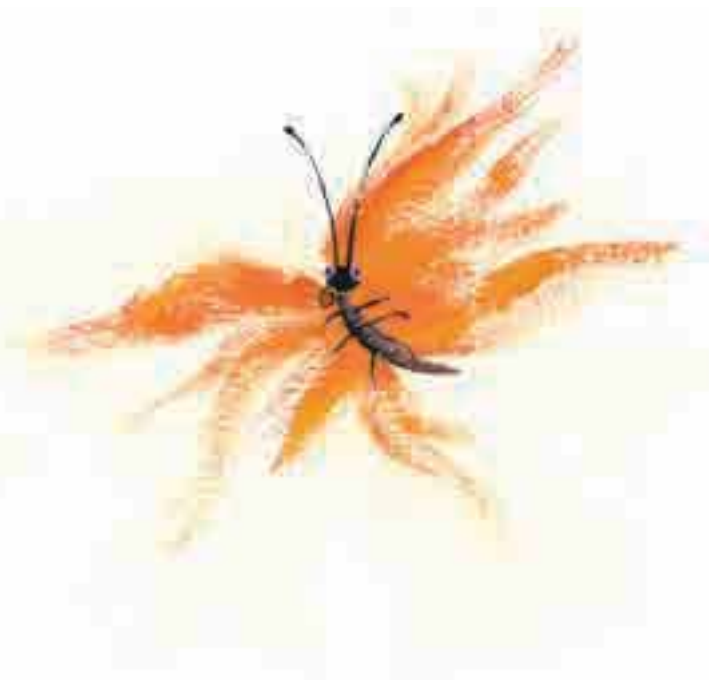
‘Dat is heel mooi en schitterend,’ zei Ate. ‘Bewaar hem maar goed. Als de winter voorbij is, moet je die cocon in je heistruik hangen, dan zie je de vlinder vanzelf komen.’

‘Schitterend, schitterend!’ riepen alle dwergjes. Behalve Slem en Kromme Dieder. Die durfden niets meer te zeggen.

Maar Tiriaan van Tuil wel: ‘Ja,’ zei hij, ‘nu zie ik het ook. Toen we buiten waren zat er zoveel sneeuw op.’

Tiriaan van Tuil kon erg goed kletsen.

Toen de dwergjes na het feest gingen slapen – ze sliepen altijd tot maart – droomde Kleine Pier van zijn vlinder. Het was een vlinder met rode vleugels, twee rode vlammen leken het, alsof hij toch iets had gevonden waar je vuur mee kon maken.

4 WAAROM KLEINE PIER GEEN HONING WILDE HALEN

De dwergjes van Tuil zaten met hun neus in de voorjaarszon. Het grootste deel van de winter hadden ze liggen slapen, diep onder de grond in hun hol, maar nu was het april, de struiken op de hei begonnen groen te worden en de zon was mooi goud.

‘Waar is Kleine Pier?’ vroeg Dieder van Tuil.

‘Die zit weer te dromen,’ zei Tiriaan.

De dwergjes begonnen te lachen.

‘Laat hij liever nog wat honing gaan halen,’ zei Tiriaan. ‘Bij koningin Zwoe van de bijen in de holle-boom-stad.’

‘Waarom ga je zelf niet?’ vroeg Kromme Dieder.

‘Och,’ zei Tiriaan, ‘honing halen vind ik echt werk voor onze jongste. En dat is Pier nu eenmaal.’

Tiriaan kon goed kletsen, maar zelf durfde hij niet. Niemand van de dwergjes van Tuil durfde naar de bijenstad te gaan. Behalve Kleine Pier. Die was er al een paar keer geweest en had telkens een volle pot honing meegekregen.

Kromme Dieder stond op, rekte zich uit (maar hij bleef toch krom) en ging eens kijken bij de heistruik waar Kleine Pier woonde.

‘Wat zit je te doen?’ vroeg hij. ‘Zit je te dromen?’

‘Ik zit te waken,’ zei Kleine Pier. ‘Ik zit te waken over mijn cocon.’

‘Wat zeg je nou?’ vroeg Kromme Dieder.

‘Mijn cocon,’ zei Kleine Pier. ‘Daar, dat is mijn cocon.’ Hij wees op het draderige ding dat aan een tak van de heistruik hing. ‘Daar komt een vlinder uit,’ zei hij, ‘een mooie vlinder.’

Dieder herinnerde zich opeens weer dat Kleine Pier die cocon gevonden had toen ze sprokkelhout zochten voor het vuur van het midwinterfeest.

‘Ik zie nog niks komen,’ zei Kromme Dieder.

‘Hij bewoog een beetje,’ zei Kleine Pier, ‘vanmorgen bewoog hij een beetje.’

‘Dat kwam natuurlijk door de wind,’ zei Kromme Dieder. ‘Ik denk dat het nog heel lang gaat duren. Kun je niet wat honing gaan halen?’

Kleine Pier schudde zijn hoofd. ‘Ik moet blijven waken,’ zei hij. ‘Ik wil mijn vlinder zien komen, mijn vlinder.’

Kromme Dieder liep terug naar de andere dwergjes.

‘Hij doet het niet,’ zei hij.

Toen gingen alle dwergjes van Tuil naar de heistruik van Kleine Pier en zeiden: ‘Wij zullen op je cocon passen, als jij honing haalt.’

Maar Kleine Pier schudde zijn hoofd.

‘Ik wil mijn eigen vlinder zien komen,’ zei hij.

‘Mijn eigen vlinder.’

Drie dagen later was er nog niets gebeurd. De cocon hing doodstil aan de heitak, na zes dagen nog steeds.

‘Je had al zes keer honing kunnen halen,’ zeiden de dwergjes.

‘Het is niks aardig van je.’

Maar Kleine Pier bleef zijn hoofd schudden.

De zevende dag bewoog de cocon weer.

Hij schudde en trilde; er was geen wind.

Kleine Pier schoot overeind en keek met open mond toe, want daar gebeurde werkelijk een wonder. Het dradending brak open en er kroop iets nats en kleverigs uit. Het leek helemaal geen vlinder, het leek een kapotte paraplu, maar langzamerhand werd die paraplu groter en strakker en minder kapot, en opeens zag Kleine Pier dat het vleugels waren. Twee grote vleugels, zwart, wit en rood.

‘Vlinder!’ riep hij. ‘Dag vlinder, ik ben Kleine Pier!’

Maar de vlinder bleef doodstil hangen, ondersteboven, met haar vleugels naar beneden.

Kleine Pier kroop een beetje dichterbij en begon met een voorzichtig vingertje over de vleugels te aaien.

Het dier trilde.

‘Niet bang zijn,’ fluisterde Kleine Pier. ‘Niet bang zijn hoor, ik doe je niks. Ik vind jou lief, en mooi, zo mooi.’

Hij verzon meteen een naam voor de vlinder: Daphne.

‘Dag Daphne,’ zei Kleine Pier. ‘Jij heet Daphne, want dat is een mooie naam. En je moet altijd bij me blijven, dan zijn we vriendjes.’

Maar de vlinder trilde steeds erger en begon achteruit te kruipen, naar het einde van de tak.

‘Niet weggaan!’ riep Kleine Pier. ‘Niet weggaan, dat mag niet.’

Maar de vlinder draaide zich om, ging recht overeind zitten op het puntje van de tak en begon met haar vleugels te zwaaien.

‘Daphne!’ riep Kleine Pier. ‘Ho Daphne, stop Daphne!’

Hij ging vlak voor haar staan en breidde zijn armpjes uit om haar tegen te houden. ‘Ik zal honing voor je halen, honing. En alles wat je maar wilt, alles.’

Maar het leek of de vlinder het dwergje niet eens zag staan. Ze draaide haar voelsprietten naar alle kanten, en opeens dwarrelde ze weg, als een blaadje in de wind.

‘Daphne!’ schreeuwde Kleine Pier. ‘Daphne, blijf hier!’

Maar de vlinder steeg hoger en hoger in de blauwe lucht, tot het leek of ze in de gouden zon verdween. Kleine Pier kreeg tranen in zijn ogen, hij kon eventjes niks zien, maar toen hij opkeek, stond Kromme Dieder voor hem.

‘Wat is er met jou?’ vroeg Kromme Dieder. ‘Waarom huil je?’

‘Ach niks,’ zei Kleine Pier.

‘Huil je om je vlinder?’ vroeg Kromme Dieder.